

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ 'ΤΗΓΑΣΟΥ,

Ο ΥΒΡΙΣΘΕΙΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΙΩ. ΣΤΑΜΑΤΕΛΟΣ

Ἡ κοινωνία μας εἶνε μικρὰ καὶ εὐτυχῶς πάν-
τες γνωρίζομεθα. Τὴν προσωπικὴν ἀξίαν ἐκάστου
καὶ τὴν οἰκογενειακὴν υπόληψιν ἔχει ἤδη δικάσει,
ὥστε εἴτε ὑβρίζοντές τινα, εἴτε ἐπαινοῦντες αὐτὸν,
οὐδόλως ἀλλοιοῦμεν τὴν ἀληθῆ θέσιν του.

Ὅσον ἀφορᾷ ὅμως τὸν κύριον Νικόλαον Σταματέ-
λον τὸν βρεβάρως ὑβρισθέντα ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τοῦ
λαοῦ», κρίνομεν καλὸν, ἐπειδὴ εἶνε νέος καὶ τώρα μό-
λις ἐγκαίνει τὸ ἐπιστημονικὸν στυδίον του, νὰ τῷ
ἀφιερῶσωμεν τὰς ὀλίγας ταύτας γραμμάς, οὐχὶ ὅ-
πως τὸν ὑπερασπισθῶμεν ὑβρισθέντα, ἀλλ' ὅπως ἐξ
αὐτῶν καταδειχθῇ τὸ ποῖόν τοῦ, ἀφοῦ ὁ ἀνῶ-
νυμος ὑβριστὴς καὶ συμπολίτης του προτίθεται νὰ
τὸ κάμῃ γνωστὸν καὶ εἰς τὰς ἐφημερίδας τῆς πρω-
τεύουσας!!

Τὸ ποῖον ἐκάστου ἀνθρώπου βεβαίως κρίνεται ἐκ
τῶν πράξεων του καὶ ἐκ τῶν ἔργων του. Εὐτυχῶς
δὲ ὁ κύριος Σταματέλος, ἄν καὶ νέος ἔτι καὶ μὴπω
εἰσελθὼν εἰς τὴν κοινωνικὴν τύρβην τῆς ἐργασίας,
ἔχει παρέξει εἰς τὴν κοινωνίαν μας ἀρκετὰ δείγμα-
τα, ἱκανὰ νὰ τιμῇσωσι καὶ ἑαυτὸν καὶ τὴν πατρί-
δα του.

Ὁ Νικόλαος Σταματέλος κατὰ τὸν παρελθόντα
Φεβρουάριον ἔκλεισε τὸ 27ον ἔτος τῆς ἡλικίας του,
γνωρίζομεν δὲ πάντες ὅτι ἐπὶ ὀλόκληρον πενταετί-
αν ἐσπούδαζε ἐν Ἀθήναις τὰ Νομικὰ καὶ κατὰ τὴν
πεποίθησιν τῆς ὑγιούς μερίδος τῆς κοινωνίας μας
ἐπαξίως ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τὸν παρελθόντα Νο-
έμβριον, ἐξετασθεὶς τὴν τρίτην ἡμέραν ἀπὸ τῆς εἰς
Ἀθήνας ἀφίξέως του.

Ὡς πρῶτον δείγμα τῶν εὐγενῶν καὶ ἐθνικῶν αἰσ-
θημάτων του ἀναγράφομεν τὴν πολυσήμαντον δω-
ρεάν, ἣν ἔκαμε εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Βουλῆς τῶν
ἀνεκδότων χειρογράφων, ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ μα-
καρίτου πατρός του, περὶ ἧς ὁ γνωστὸς Τιμολέων
Φιλήμων ταῦτα ἔγραψεν ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 4014 φύλ-
ῳ τοῦ «Αἰῶνος» τοῦ 1882.

«Ὁ Κύρ. Νικόλαος Ιω. Σταματέλος ὁ εὐπαιδευτος
υἱὸς τοῦ μακαρίτου Ἰωάννου Σταματέλου, τοῦ τό-
σο γνωστοῦ γενομένου τῷ φιλολογικῷ κόσμῳ δι' ἔρ-
γων καλλίστων, ἐδωρήσατο τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Βου-
λῆς 16 χειρογράφα ἐκ τῆς συλλογῆς τῶν τοῦ πα-
τρός αὐτοῦ, ὧν τὰ πλεῖστα ἀνέκδοτα. Τὰ χειρό-
γραφα ταῦτα εἰσὶ τῶν αἰώνων 18. μέχρι 17. Βί-
βλ. δικώτερον περὶ τοῦ σπουδαίου τούτου δωρήματος
τοῦ κυρίου Σταματέλου προσεχῶς. Σημειοῦμεν ἐπὶ
τοῦ παρόντος, ὅτι τὸ τμήμα τῶν χειρογράφων τῆς
βιβλιοθήκης ἤρξατο καθιστάμενον σπουδαῖον»

Εὐχαριστῶν δὲ δι' ἰδιαιτέρου ἐγγράφου του τῆς 17
Δεβρίου 1882 ὁ κύριος Φιλήμων τὸν κ. Σταματέλον,
τῷ ἐπιλέγει.

«— Μάτην δὲν ἐξήριξα τὰς ἐπὶ τῇ προόδῳ τῆς
Βιβλιοθήκης ἐλπίδας μου ἐπὶ τὸ φιλόμουσον τῶν
συμπολιτῶν μου, δι' ὃ ἐπιτελὼν τὴν δοθείσάν μοι
παρὰ τῆς Βουλῆς ἐντολὴν σπεύδω νὰ ἐκφράσω πρὸς
ὑμᾶς, ἐν δνόματι καὶ ἐκ μέρους αὐτῆς τὰς εὐχα-
ριστίας τῆς ἐπὶ τῷ ὑμετέρῳ ἀρίστῳ δωρήματι—».

Ἐὰν ὁ κ. Σταματέλος δὲν ἐνεφορεῖτο ὑπὸ εὐγενῶν
αἰσθημάτων ἠδύνατο ἐκποιῶν τὰ χειρογράφα ταύ-
τα νὰ ἀπρηλθῇ σπουδαίως.

Ὁ Κύρ. Σταματέλος ἐραστὴς τῶν γραμμάτων
διαπύρος ἐξῆλθεν εἰς τὴν δημοσιότητα διὰ κομψοῦ
φυλλαδίου περιέχοντος τὰ —Στιχοῦργήματά του—
περὶ ὧν ὁ τύπος τῆς πρωτεύουσας ἐξέφερε γνῶμας
ἐνθαρρυντικὰς ὡς ὁ «Αἰών», ἡ «Ἐθνικὴ Φωνή», ἡ
«Νέα Ἐφημερίδα» καὶ ἡ «Ἑλληνικὴ Ἐπιθεώρησις» τοῦ
καθηγητοῦ Φραζαρίτη, ὅστις μετέφρασε μάλιστα καὶ
εἰς τὴν ἰταλικὴν τὸ πρὸς τὸν Ἀριστοτέλην Βλαχω-
ρίτην πρῆγμα τοῦ Σταματέλου.

Ὁ Σταματέλος ἐπὶ τῇ ἐκδόσει τῶν Στιχοῦργη-

μάτων του ἐδέχθη πολλὰς συγχαρητηρίους ἐπιστο-
λὰς ὡς τοῦ γνωστοῦ Σαίτ' Ἰλαίρου, τοῦ Δημ. Βι-
κέλα, τοῦ Π. Χιώτου, τοῦ Δε—Βιάζη, Μαρτζώκη,
Τσακασιάνου, τοῦ ἐγγραμμάτου καὶ συμπατριώτου
τοῦ κυρίου Ἀγγέλου Καλκάνη, τοῦ Λευγρανδίου καὶ
ἄλλων.

Ἰδίως δὲ ὁ κύριος Ἀγγελος Καλκάνης ἔγραψεν αὐ-
τῷ τὰδε.

«Σὰς εὐχῶμαι ἀπὸ καρδίας καὶ νέα ἄλλα προῦ-
όντα τῆς Μούσης σου, ἅτινα θα κοσμήσωσι τὸν Παρ-
νασσόνμας. Εὐαρεστήθην μεγάλως ἀναγνώθων ἐκεῖ-
νο τὸ ὁποῖον καταλλήλως ἀπήγγειλας ἐνώπιον τοῦ
Συλλόγου καὶ δικαίως ἔλαβας τὴν πλήρη εὐαρέσκει-
αν τοῦ ἐντίμου ἀκροατήριου. Εἰς ἄλλην λυρικὴν
συλλογὴν σου μὴ λεισμονήσῃς νὰ παραθέσῃς τὸ ποι-
ημά σου πρὸς τὸν μακαρίτην Κουμουνοῦδρον, τὸ ὁ-
ποῖον κατὰ πολλὰ μὲ εὐχρέστησε. Σοῦ πέμπω τὸ
ἔργον μου, φέρον τίτλον ὁ Προδότης, γράψε μου τὰς
κρίσεις σου περὶ αὐτοῦ, διετρίβετω διὰ τὸ ὀρθογρα-
φικόν.—»

Εὐθαρρύνθεις ὁ Σταματέλος ἀπὸ τὸ πρῶτον τοῦ-
το βῆμα δὲν ἐπαύσατο δημοσιεύων ἔκτοτε ποιήμα-
τά του εἰς τὰ διάφορα περιοδικὰ Ἀθηνῶν καὶ Ζα-
κύνθου, ἅτινα ὡς δύναται τις νὰ ἴδῃ κατέχουσιν ἀ-
ξιόλογον θέσιν.

Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ἔργον ὅπερ κατέστησε γνωστό-
τερον τὸν νεαρὸν συμπολίτην μας εἰς τὸν ἐκλεκτὸν
κόσμον εἶναι τὸ διήγημά του ὁ ΜΠΑΡΜΠΑ ΘΩΜΑΣ
τὸ ἀξιώθην τοῦ πρώτου ἐπαίνου ἐν τῷ Βῳ διαγω-
νισμῷ τῆς «Ἑστίας». Τὸ ἔργον τοῦτο ἐτίμησε τὸν
Σταματέλον. Ἐν τῇ ἐκθεσὶ τῆς ἀγωνοδίκου ἐπιτρο-
πῆς ἔγραψαν οἱ κριταὶ Σκυλίτης, Σακελαρόπουλος
καὶ Προβελέγγιος. «Ὁ συγγραφεὺς τοῦ Μπαρμπα
Θωμᾶ εἶνε ἱκανῶς ἐγκρατὴς τῆς γλώσσης. Τὸ θέμα
εἶνε εὐστοχον, πλήρως ἐνδιαφέροντος καὶ συγκινητι-
κὸν καὶ πανταχοῦ σχεδὸν εἶναι ἐπιχειρημένη εἰδυλ-
ιακὴ χάρις, οἱ δὲ χαρακτῆρες προπάντων ὁ τοῦ
ΜπαρμπαΘωμᾶ διαγράφονται εὐκρινῶς» Διὰ τοῦ-
το εἰς τῶν κριτῶν ἰδιαιτέραν σοργὴν αἰσθανόμενος
πρὸς τὸν Μπαρμπα Θωμᾶν ἐπεθύμει νὰ ἀπονεμηθῇ
εἰς αὐτὸν τὸ βραβεῖον.

Ὁ δὲ ἐκδότης τῆς «Ἑστίας» θέλων νὰ κοσμήσῃ τὰς
στήλας τοῦ περιοδικοῦ του διὰ τοῦ ἔργου τοῦ κυρ.
Σταματέλου ἔγραψε πρὸς αὐτόν.

«Ἀσμένως φέρω εἰς γνῶσιν ὑμῶν ὅτι ἐν τῷ ἄρ-
τι κριθέντι Β' διαγωνισμῷ τῆς Ἑστίας πρὸς συγ-
γραφήν πρωτοτύπου Ἑλληνικοῦ διηγήματος, τὸ
«ὕμμερον διήγημα ὑπὸ τὸν τίτλον ὁ Μπαρμπα Θω-
μᾶς ἠξιώθη τοῦ πρώτου ἐπαίνου, μηδενὸς ἐκ τῶν
εὐποβληθέντων (ἐτέρων 17) κριθέντος ἀξίου βρα-
βεύσεως. Τὸ διήγημα ὑμῶν θέλει δημοσιευθῇ ἐν
«προσεχῇ φύλλῳ τῆς Ἑστίας. Ὅθεν σὰς παρακαλῶ
νὰ μοι γνωστοποιήσῃτε εἰς τίνα νὰ καταβάλω τὸ
«ἀντίτιμον πρὸς φράγκα 8 ἐκάστην σελίδα».

Ὁ δὲ πολὺς Δημ. Βικέλας, οὗ ἡ φιλία ἰδιαζόν-
τως τιμᾷ τὸν κυρ. Σταματέλον, ἔγραψε πρὸς αὐ-
τόν. «Τὸ βραβευθὲν διήγημα σου μοῦ ἤρεσε καὶ αὐ-
τὸ καθ' ἑαυτὸ καὶ διὰ τὴν πεποίθησιν τὴν ὁ-
ποῖαν παρέχει διὰ τὸ φιλολογικὸν μέλλον σας. Χαί-
ρω δὲ μανθάνων ὅτι μᾶς ἐτοιμάζετε ἤδη δεύτερον.
Ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν δὲν ἤξυρῶ καὶ ἐγὼ τί νὰ
σὰς εἰπῶ. Ἐκαστος πρέπει μόνος νὰ σχηματίσῃ τὸ
ἔργαλειόν του. Εἶμαι βέβαιος ὅτι τὸ ἱδικόν σας θὰ
γίνη ἀξιόλογον, διότι ἔχετε ὅλα τὰ πρὸς τοῦτο
προσόντα.»

Ὁ δὲ καθηγητὴς τοῦ Βερολίνου Αὐγουστο Βολτ-
εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδόμενον Ταμειὸν ἐγκυκλοπαι-
δείας ἔγραψεν ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1884 ἡ Ἑλληνικὴ
φιλολογία ἐπλουτίσθη διὰ πρωτοτύπου διηγήματος
τοῦ Λευκαδίου Σταματέλου ὁ «Μπαρμπα Θωμᾶς»

Μετὰ τὸ ἔργον τοῦτο ὁ Σταματέλος ἐδημοσίευ-
σεν εἰς διάφορα περιοδικὰ—Ἑβδομάδα—Ποικίλην
Στοάν—Κυψέλην—Ἀνθῶνα—Ἑσπερον—Ἀττικὸν ἢ
μερολόγιον—Ἐκλεκτὰ Μυθιστορήματα—Ἀττικὸν
Μορσειὸν ἐν ἑλῳ 34 φιλολογικὰ ἔργα, ἅτινα προ-
σεχῶς θέλει ἐκδώσει ὁ ἐν Ἀθήναις τυπογράφος κυρ.
Χιώτης ἐν ἰδίῳ τομιδίῳ.—Ἐκ τούτων ἀριθμοῦ-
μεν τὰ ἐξῆς διηγήματα—Τὴν Γειτόνισσάν μου—Μία
νύχτα εἰς τὸ χωριὸν—Ἡ Βλάχα—Ἡ μεγάλη ἐβ-
δομάς καὶ τὸ Πάσχα ἐν Λευκαδί—Ὁ Μικρὸς τεχνί-
της—Τὸ Πρῶτον μου Δόντι—Μία εὐτυχὴς συνάν-
τησις—καὶ ἄλλα, ἐν αἷς καὶ τὸ προσεχῶς ἐκδοθη-
σόμενον ἐν τοῖς Ἐκλεκτοῖς Μυθιστορήμασι—«Ἡ Ἀ-
ράπισσα».

Ὁ ἱστοριογράφος τῆς Ἑπτανήσου Παναγ. Χιώ-
της ἔγραψεν κατόπιν τῆς ἐργασίας εἰς τὸν υἱὸν
τοῦ παλαιοῦ φίλου τοῦ Ἰωάννου Σταματέλου τὰ ἐ-
ξῆς.

Τέκνον μου ἀγαπητὸν Νικόλαε Σταματέλε.

Σὲ καμαρόνι ἀναγινώσκων διατριβάς, ποιήσεις,
μυθιστορήματα ἐν «Κυψέλῃ, Στοᾷ, Ἡμερολογίῳ» καὶ
ἄλλαχού. Πνεῦμα ζωηρὸν, ὀξύνοια ἐμβριθὴς, εὐ-
φυὴ δημιουργὸς, φαντασία εὐπλαστός καλλωπίζου-
σι τὰ πονήματά σου περὶ καὶ ἔμμετρα. Ἀφελὴς καὶ
περιγραφικὴ διατύπωσις τοῦ λόγου ἐκφράζει τὰ ἀ-
θῶα καὶ τρυφερά αἰσθήματα τῆς καρδίας σου. Χαί-
ρω ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ μακαρίτου ἀδελφοῦ μου Ἰωάν-
νου Σταματέλου εὐαρεσέθῃ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις προ-
σαρμόζων τὰ τῆς διανοίας καὶ καρδίας προτε-
ρήματα μὲ ἐντιμον καὶ χρηστοῖν διαγωγῇν, δι' ἧς
ἀξιοῦται οὐρανόθεν τῆς εὐλογίας τοῦ πατρός σου
καὶ τὸν ἐπαινον παντός φιλογραμμάτου καὶ χρηστοῦ
συμπολίτου. Ἐξακολουθεῖς τὸ στάδιόν σου. Ὁ Στέ-
φανος τῆς ἀρετῆς θὰ εὐωδιάσῃ τὰ ἔργα σου. Καὶ
ταῦτα ὡς πρὸς τὸ μέχρι τοῦδε φιλολογικὸν στά-
διον τοῦ Σταματέλου. Ὡς πρὸς δὲ τὴν εἰσόδόν του
εἰς τὴν πολιτικὴν δημοσιογραφίαν γνωρίζομεν ὅτι
κατ' ἀρχὰς ἦτο ὁ ἐνταῦθα ἀνταποκριτὴς τοῦ «Αἰ-
ῶνος», ἀπὸ δὲ τοῦ ἔτους 1885 κατὰ παράκλησιν
τοῦ κ. Γαβριηλίδου ἀνέλαβε τὴν ἀνταπόκρισιν τῆς
«Ἀκροπόλεως», ὁ κυρ. Γαβριηλίδης ἔγραψεν αὐτῷ
τὰδε.

«Σήμερον ἔλαβον τὴν ἀλληλογραφίαν σου τόσω
κομψὴν καὶ νόστιμον ποῦ ἐλυπήθην πολὺ, διότι δὲν
ἦν καὶ καὶρὸν καὶ τόπον νὰ τὴν δημοσιεύσω. Ἀλλ'
ἀφ' ἑτέρου μοὶ ἐπέβαλλε τὸ καθήκον νὰ σὰς εὐ-
χαριστήσω καὶ νὰ σὰς συγχαρῶ διὰ τῆς παρουσίας
μου καὶ σὰς παρακαλέσω δὲ ὁσάκις συμβαίη τι ἄ-
ξιον ἐν τῇ νήσῳ σας, νὰ μοὶ τὸ διαβιβάζῃς μὲ τὴν
κομψὴν πέναν σας.»

«Παρακαλῶ δὲ ὡς μικρὰν ἀνάμνησιν νὰ δέχσῃς
τὴν «Ἀκρόπολιν».

Ταῦτα ἐκρίναμεν καλὸν νὰ δημοσιεύσωμεν διὰ
τὸ ποῖόν τοῦ κ. Σταματέλου, κατὰ πληροφορίας αἰτηθείσας παρ' ἡμῶν καὶ ὅς εὐ-
γενῶς μᾶς παρέσχεν, ὅπως μάθωσιν οἱ ἀγνοοῦντες
ὅτι ὁ βαναύσως ὑπὸ συμπατριώτου τοῦ ὑβρισθεὶς
Νικ. Σταματέλος δὲν εἶναι ἐκ τῶν τυχαίων ἐκεί-
νων, οὐς δύναται τις νὰ ὑβρίξῃ ἄνευ βλάβης αὐτοῦ
τοῦ ὑβρίζοντος.

Ὡς Δικηγόρον τὸν Σταματέλον θὰ τὸν γνωρίσω-
μεν λίαν προσεχῶς. Πεισθίκαμεν δὲ ὅτι τὴν αὐτὴν
θέλει ἐπιδείξει ἱκανότητα καὶ χαρακτῆρα καὶ περὶ
τὴν ἐνάσκησιν τῆς ἐπιστήμης του.

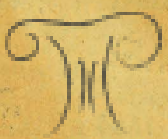
Περὶ δὲ τοῦ ποιοῦ τοῦ ὑβριστοῦ οἷος δήποτε
καὶ ἂν ἦν, δὲν ἀξίζει τὸν κόπον οὔτε λόγος νὰ
γείνη, ἀφοῦ κάλλιστα χαρακτῆρὶ ζεταί ἐκ
τῶν γραμμάτων του.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΕΩΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
Α1.25.Φ1.0085

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ